

УДК 378.016:811]:004.77

Кубрак С. В.

МЕРЕЖА INTERNET ТА E-MAILS – ВАЖЛИВІ ЗАСОБИ КОМУНІКАЦІЇ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

У статті проаналізовано досвід використання електронної пошти в процесі вивчення іноземних мов. Показано переваги використання E-mail листів у професійному саморозвитку майбутнього фахівця.

Розкрито можливості Інтернет-ресурсів під час вивчення іноземних мов. Автором зроблений висновок, що Інтернет-ресурси та E-mail технології позитивно впливають на освітній процес в цілому. Виявлено дидактичні можливості Інтернет-ресурсів під час навчання іноземних мов та їх вплив на освітній процес в цілому. Проведений аналіз способів використання Інтернет-мережі та E-mails, як засобів навчання мовленнєвої діяльності на заняттях з іноземної мови.

Обґрунтовано переваги та недоліки застосування Інтернет-технологій та E-mails у навчальному процесі. Проведений аналіз способів використання Інтернет-мережі та E-mails, як засобів навчання мовленнєвої діяльності та письма на заняттях з іноземної мови.

Ключові слова: *Інтернет-технології, E-mail технології, E-mail проекти, електронна пошта, професійний саморозвиток, навчальний процес, іноземні мови.*

Сучасне людство перебуває в стадії розвитку, що одержала назву інформаційного суспільства. Інформаційні та телекомунікаційні технології суттєво розширюють межі таких фундаментальних понять, як знання та мова.

Для пошуку та отримання знань, необхідної інформації, їх зберігання і передавання, людина шукала та знаходила додаткові засоби, що досить сильно впливали на життя суспільства. Писемність, друкарський верстат, телефон, телебачення, комп'ютер і мережа Internet – ось найбільш значні віхи еволюції в передачі інформації.

Грамотно та вміло скористатися цими можливостями зможуть лише ті члени суспільства, які володітимуть необхідними знаннями, що дозволяє орієнтуватися в новому інформаційному просторі. Самостійна робота, самокероване навчання, автономне навчання та неперервний саморозвиток і самовдосконалення, допоможуть йти вперед в новій ері інформатизації.

Сказане в повній мірі відноситься до становлення майбутнього вчителя, оволодінню ним інформаційною культурою, інформаційною грамотністю і як найвищого ступеню – інформаційною компетентністю.

Мета статті – виявлення дидактичних можливостей Інтернет-ресурсів під час навчання іноземних мов та їх вплив на освітній процес в цілому; аналіз способів використання Інтернет-мережі та E-mails, як засобів навчання мовленнєвої діяльності на заняттях з іноземної мови; обґрунтування переваг та недоліків застосування Інтернет-технологій та E-mails у навчальному процесі.

Наявний науковий фонд свідчить про те, що у працях багатьох дослідників актуалізовано різні аспекти проблеми застосування мережі Інтернет для іншомовної освіти, зокрема: М. Бовтенко (Компьютерная лингводидактика); Е. Полат (Новые педагогические и информационные технологии в системе образования); Г. Попова (Компьютерные технологии в обучении иностранному языку); Л. Романенко (Використання мультимедійних технологій у вивченні англійської мови); Г. Суміна, Н. Ушакова (Использование мультимедийных технологий в учебном процессе); О. Токменко (Інформаційні технології у викладанні іноземних мов в навчальних закладах); Н. Хлизова (Мультимедиа и его возможности в организации процесса обучения студентов английскому языку) та ін. [1, с. 28; 2, с. 43-57].

Реалізації шляхів і засобів розв'язання проблеми використання інформаційних технологій у професійному саморозвитку майбутнього вчителя філологічного профілю також присвячено чимало робіт, зокрема таких учених як: О. Гудирева, Р. Гуревич, М. Жалдак, В. Олексенко, О. Співаковський та ін. [3, с. 222-227; 4, с. 25-36; 5, с. 3-16; 6, с. 92; 7, с. 22]. Ми поділяємо думку М. Жалдака, який вважає, що використання сучасних інформаційних технологій дає можливість значно підвищити ефективність засвоєння повідомлень і даних, що циркулюють у навчально-виховному процесі, за рахунок їх своєчасності, корисності, доцільного дозування, доступності (зрозумілості), мінімізації шуму, оперативного взаємозв'язку джерела навчальної інформації та студента, адаптації темпу подання навчального матеріалу до швидкості його засвоєння, врахування індивідуальних особливостей студентів, ефективного поєднання індивідуальної та колективної діяльності, методів і засобів навчання, організаційних форм навчального процесу, що значною мірою сприяє вирішенню проблем його гуманізації [5, с. 9].

Використання засобів інформаційних технологій у навчанні дає можливість вивчати на якісно новому рівні навчальні дисципліни гуманітарного циклу.

Ідею необхідності заглиблення майбутніх учителів-філологів у культуру, систему світовідчуження та світорозуміння народу, мова якого вивчається, нарівні з оволодінням певними мовними та мовленнєвими навичками в навчанні мов неодноразово висловлювали вітчизняні та зарубіжні вчені (А. Брагіна, Е. Верещагін, І. Зимня, В. Костомаров, Г. Колшанський, А. Крюков, Н. Кулібіна, О. Леонтьєв, В. Литвин, Ю. Пасов, О. Райхштейн, Л. Смелякова, Г. Томахін, P. Adler, D. Brown, M. Clarke, E. Hall, R. Lado, W. Lambert, H. Nostrand, G. Schumann.)

Інтернет, як новий засіб масової комунікації, спричинив виникнення абсолютно нового типу текстів – e-mails. Маючи доступ до Інтернету і встановлену програму електронної пошти, можна отримувати і відсилати листи, відповідати на повідомлення, зберігати необхідну інформацію.

Використання *електронних дискусій* – це прийом спілкування за допомогою інформаційних технологій. Виділяють такі види спілкування за допомогою інформаційних технологій як синхронність та асинхронність.

До синхронних видів електронної комунікації ми відносимо: конференції в режимі on-line (інтернет-конференції, on-lineconferences) та бесіди (chats). До асинхронних видів електронної комунікації ми відносимо: електронну пошту (e-mail), форуми (forums), письмові обговорення (threaded discussions).

Під час синхронних дискусій студенти мають можливість спілкуватися через Інтернет майже так само, як вони це роблять по телефону. В асинхронних дискусіях спілкування представлене у вигляді обміну листами, що відбувається значно швидше, ніж за допомогою послуг звичайної пошти.

Електронну пошту вважають асинхронним видом зв'язку на відміну від синхронних – чату та інтернет-конференцій. На нашу думку, головним призначенням електронної пошти є швидке і дешево спілкування з усім світом. Вона сприяє автономному навчанню, розвиваючи здебільшого навички письма. Приємним способом навчитися писати є вид діяльності із включенням e-mail, наприклад: груповий твір або гра на виправлення помилок.

Використовуючи e-mail викладач може реалізувати диференційований та індивідуальний підходи у навчанні, розсилаючи на електронну адресу кожного студента його персональне домашнє завдання.

Можливості електронної пошти мають ряд переваг в її застосуванні у процесі навчання іноземних мов.

Цей вид спілкування завдяки безкоштовності в наш час використовується як студентами, так і викладачами у всьому світі частіше, ніж телефон чи факс-зв'язок, так як він:

- забезпечує можливість автентичного спілкування, тобто спілкування з носіями мови, а не лише з викладачем;
- розширює коло спілкування. Студенти можуть листуватися зі своїми однолітками, професорами, спеціалістами тієї сфери, що їх цікавить;
- може виступати джерелом для поповнення знань про повсякденну культуру суспільства, що розмовляє мовою, яку вивчають студенти;
- дозволяє студенту “вийти” за межі навчальної програми, оскільки за браком часу викладач на заняттях не має можливості витратити час на детальне вивчення певних проблем;
- підвищує мотивацію вивчення іноземної мови;
- створює таку ситуацію, за якої роль викладача перестає бути центральною [6; 2; 8].

Студенти самостійно вибирають теми для спілкування, змінюють напрям своїх обговорень, оскільки основною метою виступає у даному випадку спілкування, а не відтворення писемного мовлення без помилок.

Фактично, його можна адаптувати до застосування майже до будь-якого виду мовної діяльності. Надамо деякі досить прості і привабливі варіанти, які допоможуть встановити зв'язок між реальним життям і навчальними цілями: написання брошури-путівника; може включати фото, малюнки, графіку – залежно від наявного часу та рівня володіння комп'ютерними технологіями; призначення менторів для студентів; використання e-mail як засобу надання допомоги; написання віртуальних біографій; включення листування і обмін інформацією, яка необхідна для подальшого коментування чи затвердження; написання листів суспільним організаціям (офіційним представникам); порівняння соціальних проблем; проведення культурного обміну.

У використанні E-mail під час навчання іноземної мови можна виділити такий аспект як розвиток **креативного письма**: написання розповідей за допомогою креативного листування; обмін досвідом використання ігор та олімпіад для навчання мов; розповіді про переваги проведення мультимедійних конференцій, які розвивають різні компетенції; використання писемного спілкування під час проведення конференцій; писемне спілкування після конференції (електронне листування).

Деякі науковці свідчать про переваги **кооперативного навчання** за допомогою інтерактивних сайтів які виступають як засіб комунікації, дають можливість “зустрічатися” на сайті; обмінюватися думками, точками зору; вести бесіди з різних проблем, співпрацюючи; навчатися спілкуванню іноземною мовою.

Чат-комунікація – є способом дистанційного спілкування. Сьогодні багато користувачів, насамперед молоді, спілкуються у **чати** й активно користуються інтернетом для отримання інформації. Їх називають “генерацією at”, “чаттерами” або “громадянами віртуального світу”.

Спілкування у чаті називають віртуальним життям (Virtual Life), а всесвітню мережу лексемою Global Village. Віртуальне спілкування створило віртуальну реальність (Virtual Reality) та віртуальний світ (Virtual World), у якому здійснюється віртуальне спілкування. Люди, які спілкуються у чаті, дотримуються певного мереженого етикету.

Важливо згадати сайти-форуми. Вони створені з метою залучення студентів до навчання. Багато користувачів Інтернету можуть брати участь у форумах і конференціях, в тому числі наукових, для обміну інформацією. Обговорення будь-якого питання у мережі зазвичай починається з цікавого листа, який у хакерському сленгу називається **флейм** (Flame).

Навчальний форум також можна ефективно використовувати для організації діалогу студент-студент, студент-викладач поза заняттям. Таке інтерактивне спілкування додає процесу навчання нових фарб, дозволяє вирішити багато проблем.

По-перше, майбутній вчитель філологічного профілю на форумі вчиться коротко та зрозуміло викладати свою проблему. Уміння виділити свою проблему та грамотно сформулювати своє запитання – важлива навичка сучасної людини, яка живе в інформаційному просторі. Також форум вчить відповідати на запитання, зрозуміло пояснювати складний матеріал.

По-друге, використання форуму позбавляє викладача від багаторазового пояснення складних моментів у практичній, домашній роботі.

По-третє, працюючи над спільним проектом, майбутні вчителі одержують засіб для спілкування, для обговорення разом з викладачем проблем і можливих шляхів їх вирішення.

Під час роботи партнери з електронного листування висловлюють свої думки стосовно тієї чи іншої запропонованої проблеми, тобто реально вступають у комунікацію, яка відбувається у групах. На відміну від звичайних творів, есе, резюме – це не симуляція комунікації, а дійсно писемна комунікація. Більше того, ця писемна комунікація завжди продовжується під час наступного, за індивідуальним, аудиторного заняття в усній формі, коли писемна інформація, отримана під час листування, обговорюється під час заняття. Так досягається реальна можливість конструювання компетенції усного та писемного спілкування у комплексі.

За допомогою програм з електронного листування реально формується зв'язок між усним та писемним мовленням.

Організація писемного мовленнєвого спілкування студентів між собою та з викладачами за допомогою E-mail дає можливість подолати відчуття страху, боязні помилок, невміння викладати думки, так як це спілкування має наступні особливості:

1) носить особистий характер, оскільки у ньому беруть участь як окремих студент, так і його партнери по спілкуванню, котрих він знає;

2) воно безособове, тому що студент не бачить перед собою своїх партнерів, оскільки спілкується з ними за допомогою комп'ютера;

3) має діалогічну форму спілкування, але через можливі затримки при отриманні і відправці повідомлень, в момент зародження висловлювань воно має монологічний характер, що дозволяє побачити його на екрані повністю, перечитати, виправити помилки, покращити стилістичне забарвлення;

4) вмотивовує, тому що ціль його – змістовна, конкретна, ціленаправлена комунікація;

5) має високу частоту комунікативних актів, і необмежена рамками заняття чи завдання, студент зазвичай приділяє цій діяльності багато часу;

6) відповідає потребам студентів; пропонує автентичний і актуальний матеріал для викладачів.

Проведення **Інтернет-проектів** впевнених життєвих ситуаціях, сприяє розвитку комунікативних умінь та навичок студентів. Існує два види проектів, планування, проведення і результати яких відрізняються один від одного: WWW-проекти і E-mail-проекти.

WWW-проекти розраховані на те, що студенти отримують завдання, для виконання якого їм необхідно знайти інформацію в Інтернеті і представити потім результати свого пошуку. Тема проекту може відповідати темі підручника або бути незалежною від неї. В будь-якому випадку вона має бути цікавою для студентів [9, с. 16-25].

Щоб провести проект, недостатньо лише сформулювати тему і забезпечити студентам можливість працювати в Інтернеті. Викладач повинен підготувати план проведення проекту:

- сформувати групи;
- визначити часові рамки проекту;
- продумати, які матеріали, крім Інтернету, можуть бути використані студентами;
- знайти необхідні адреси тощо.

Комунікацію електронною поштою краще за все проводити за допомогою E-mail-проектів. Успішним проект може бути в тому випадку, якщо він правильно спланований, має цікаву тему і відповідає рівню знань студентів. Зазвичай, E-mail-проекти проводяться за участю двох чи декількох груп студентів із різних країн, для яких мова, яка використовується, є іноземною, а не рідною. У проведенні E-mail-проектів дуже важливим є етап планування:

- необхідно з'ясувати партнерів і обговорити з ними тему;
- обумовити часові рамки проекту;
- вирішити, який продукт заплановано отримати після закінчення проекту.

Перевагою E-mail-проектів є те, що комунікація іноземною мовою відбувається з реальними партнерами. Студентам важливо, що тексти створюються не для викладача з метою продемонструвати свої знання та отримати оцінку, а для партнерів-однолітків з метою передачі цікавої інформації чи обговорення актуальної проблеми. Це сприяє розширенню мовної компетенції та підвищенню мотивації вивчення іноземної мови.

Проаналізувавши досвід використання електронної пошти в процесі навчання іноземних мов, ми прийшли до наступних висновків: використання E-mail листів у професійному саморозвитку майбутнього вчителя філологічного профілю відбувається в основному в позааудиторній роботі в групових та індивідуальному режимах, в той час, як аудиторні заняття з використанням E-mail відбуваються відносно рідко. Це пов'язано зі специфікою використання E-mail технологій. Їх використання дає можливість вивчати на якісно новому рівні дисципліни гуманітарного циклу.

Отже, можливості Інтернет-ресурсів під час навчання іноземних мов позитивно впливають на освітній процес в цілому. Аналіз способів використання Інтернет-мережі та E-mails, як засобів навчання мовленнєвої діяльності та письма на заняттях з іноземної мови, свідчить про доцільність, важливість, необхідність та своєчасність введення цих технологій у навчальний процес.

Використана література:

1. Полат Є. С. Інтернет на уроках іноземної мови / Є. С. Полат // ИЯШ. – № 2, 3. – 2001.
2. Полат Є. С. Методика використання засобів навчання іноземних мов у мовній лабораторії профтехучилища / Є. С. Полат. – М. : Вища школа, 1988. – С. 160.
3. Гудирева О. М. Вплив нових інформаційних технологій навчання на активізацію навчально-пізнавальної діяльності студентів / О. М. Гудирева // Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання : зб. наук. пр. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2003. – Вип. 6. – С. 25-36.
4. Гуревич Р. С. Інформаційно-телекомунікаційні технології в навчальному процесі та наукових дослідженнях : навч. посіб. / Р. С. Гуревич. – Київ-Вінниця : ТОВ Планер, 2005. – 366 с.
5. Жалдак М. І. Педагогічний потенціал комп'ютерно-орієнтованих систем навчання математики / М. І. Жалдак // Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання : зб. наук. пр. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2003. – Вип. 7. – С. 3-16.
6. Олексенко В. М. Інформаційні та педагогічні технології в освіті / В. М. Олексенко // Матеріали V Всеукраїнської конференції "ІТОНТ – 2006". – Черкаси : ЧНУ, 2006. – С. 92.

7. *Співаковський О. В.* Теоретико-методичні основи навчання вищої математики майбутніх вчителів математики з використанням інформаційних технологій : автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02. / О. В. Співаковський. – К., 2004. – 42 с.
8. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. – Київ-Вінниця : ДОВ “Вінниця”, 2006. – Вип. 12. – 477 с.
9. *Захарова І. Г.* Інформаційні технології в освіті : учеб. посібник для студ. вищ. пед. навч. закладів / І. Г. Захарова. – М., 2003.

Кубрак С. В. Сеть Internetu E-mails – важные средства коммуникации при изучении иностранных языков.

В статье проанализирован опыт использования электронной почты в процессе изучения иностранных языков. Показаны преимущества использования E-mail писем в профессиональном саморазвитии будущего специалиста.

Раскрыты возможности Интернет-ресурсов при изучении иностранных языков. Автором сделан вывод, что Интернет-ресурсы и E-mail технологии положительно влияют на образовательный процесс в целом. Выявлены дидактические возможности Интернет-ресурсов при обучении иностранным языкам и их влияние на образовательный процесс в целом. Проведенный анализ способов использования Интернет-сети и E-mails, как средство обучения речевой деятельности на занятиях по иностранному языку.

Обоснованы преимущества и недостатки применения Интернет-технологий и E-mails в учебном процессе.

Ключевые слова: Интернет-технологии, E-mail технологии, E-mail проекты, электронная почта, профессиональное саморазвитие, учебный процесс, иностранные языки.

Kubrak S. V. Internet and E-mails – important communication tools while studying foreign languages

The author of the article analyzes the experience of using E-mail in the study of foreign languages. Advantages of the use of E-mail messages in the process provides an opportunity to explore a new level of disciplines of the professional self-development of future specialist were shown. Their introduction into the educational humanitarian cycle.

The author of the article also reveals the possibilities of Internet resources while studying of foreign languages. The author concluded that Internet resources and E-mail technologies positively affect the educational process as a whole. Ways of the use of Internet network and E-mails, as means of teaching speaking and writing skills in foreign language lessons, were under analysis.

Keywords: Internet technology, E-mail technology, E-mail projects, professional self-development, educational process, foreign languages.